

ИНСТРУКЦИЯ № 4 „МЕТОД НА ИЗЧИСЛЕНИЕ ИЗИСКУЕМО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ“
СЪГЛАСНО
ПРАВИЛА ЗА РАБОТА НА ОРГАНИЗИРАН БОРСОВ ПАЗАР НА
ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Приета от Съвета на директорите на БНЕБ ЕАД на 19.06.2020 г., в сила от 19.06.2020 г.

Глава първа
Общи положения

Чл. 1. Тази инструкция регламентира метода на изчисление на изискуемото обезпечение на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Чл. 2. За пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“ обезпечението се управлява от електронна система за сетълмент и обезпечения (CASS), достъпна за всеки отговорник за сетълмент и обезпечения, упълномощен да представлява търговския участник за пазарните сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“.

Чл. 3. За пазарен сегмент „Двустранни договори“ обезпечението се управлява от електронна система за сетълмент и обезпечения (RMS), достъпна за всеки отговорник за сетълмент и обезпечения, упълномощен да представлява търговския участник за пазарен сегмент „Двустранни договори“.

Глава втора
Пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“

Раздел I
Рискови показатели

Чл. 4. Методът на изчисление на изискуемото обезпечение включва следните рискови показатели:

1. нетната позиция;
2. риск параметър;
3. дневен фактор.

Чл. 5. Нетната позиция се определя в MWh за конкретен ден и определен търговски участник и представлява разликата между закупеното и продаденото количество електрическа енергия, нетирано по отношение на нетните позиции в MWh на двата пазарни сегмента, изчислена по следната формула:

Нетна позиция в MWh за ден Д = Нетна позиция в MWh на пазарен сегмент „В рамките на деня“ за ден на доставка Д-1 + Нетна позиция в MWh на пазарен сегмент „Ден напред“ за ден на доставка Д+1.

Чл. 6. Риск параметър е цена, определена в евро/MWh, съответно за дълга позиция (позиция на нетна покупка) или къса позиция (позиция на нетна продажба) и представлява очакваната най-висока среднодневна цена, изчислена на база на исторически данни за тригодишен период и определен доверителен интервал, при съобразяване със следното:

1. стойността на риск параметъра се изчислява ежедневно, посредством специализиран софтуер EasyFit, който извежда информация за най-близкото

статистическо разпределение на стойностите на въведените базови цени на пазар „Ден напред“ за тригодишен исторически период. Информацията за стойността на дневния риск параметър се генерира след въвеждане на параметрите на функцията на полученото статистическо разпределение в Excel, като се използва определен на база оценка на риска стойност на доверителния интервал - 99,7%.

2. Във връзка с функционирането на БНЕБ ЕАД като самостоятелна пазарна зона, единствено определянето на риск параметър за дълга позиция има отношение към изчисляване на дневната рискова експозиция.

Чл. 7. Дневен фактор е параметър, определен в брой дни и отразява рисковата експозиция на търговските участници при поредица от неработни дни.

Чл. 8. Актуалните определени стойности на показателите на риска са както следва:

1. Риск параметър – 83;
2. Дневен фактор – 3.

Раздел II

Дневна рискова експозиция

Чл. 9. Дневната рискова експозиция се изчислява в лева и представлява производението от рисковите показатели и официалния фиксинг на БНБ на българския лев към еврото, като се изчислява по следната формула:

Дневна рискова експозиция = Нетна позиция по Чл. 5 x Риск параметър по Чл. 6 x Дневен фактор по Чл. 7 x Официален фиксинг към еврото по Чл. 10.

Чл. 10. Официален фиксинг към еврото представлява официалният валутен курс на един българския лев към еврото, публикуван на интернет сайта на БНБ.

Глава трета

Пазарен сегмент „Двустранни договори“

Раздел I

Принципи на прилагане

Чл. 11. Изискуемото обезпечение на пазарен сегмент „Двустранни договори“ осигурява възможност за подаване на оферта и/или заявление за инициране на търг (заявление) и се изчислява въз основа на конкретните параметри на съответната оферта и/или заявление за инициране на търг.

Чл. 12. При изчисляване на изискуемото обезпечение за пазарен сегмент „Двустранни договори“ не се начислява ДДС, данък в съответствие със Закона за акцизите и данъчните складове и утвърдената от КЕВР цена по чл. 30, ал. 1, т.17 от Закона за енергетиката.

Чл. 13. При подаване на повече от една оферта/заявление за покупка и/или за продажба от страна на търговски участник, се съпоставя размерът на всички изискуеми обезпечения според подадените оферти/заявления и се блокира единствено най-високия такъв. При сключване на сделка в резултат на подадената оферта с най-високия размер на изискуемо обезпечение, електронната система за сетълмент и обезпечение софтуерно проверява за следващия най-висок размер на изискуемо обезпечение на база подадените

оферти/заявления и блокира отново единствено него. При липса на достатъчно свободно изискуемо обезпечение за вече подадени активни оферти те се деактивират автоматично.

Раздел II

Изчисляване на изискуемо обезпечение на екран „Търгове“,

Чл. 14. При подаване на оферта/заявление за покупка/продажба на електрическа енергия на екран „Търгове“, изискуемото обезпечение е в следния размер:

1. за продукти със срок на доставка до 31 (тридесет и един) дни включително - 4% (четири процента) от стойността на електрическата енергия по подадената оферта/заявление;
2. за продукти със срок на доставка по-дълъг от 32 (тридесет и два) дни - 1% (един процент) от стойността на електрическата енергия по подадената оферта/заявление.

Чл. 15. Стойността на електрическата енергия по подадена оферта/заявление се определя като произведение на посочената цена и количество на електрическата енергия, както следва:

1. при подаване на заявление за инициране на търг се определя като произведение от цена на електрическата енергия, посочена в заявлението за инициране на търг и количество на електрическата енергия, посочено в заявлението за инициране на търг;
2. при подаване на оферта при участие в търг се определя като произведение от цена на електрическата енергия, посочена в подадената оферта и количество на електрическата енергия, посочено в подадената оферта.

Раздел III

Изчисляване на изискуемо обезпечение на екран „Непрекъсната търговия“

Чл. 16. При подаване на оферта за покупка/продажба на електрическа енергия на екран „Непрекъсната търговия“ изискуемото обезпечение е в следния размер:

1. за продукти със срок на доставка 1 (един) ден - 100% (сто процента) от обезпечителната стойност на подадената оферта;
2. за продукти със срок на доставка от 2 (два) до 31 (тридесет и един) дни включително - 4% (четири процента) от обезпечителната стойност на подадената оферта;
3. за продукти със срок на доставка по-дълъг от 32 (тридесет и два) дни - 1% (един процент) от обезпечителната стойност на подадената оферта.

Чл. 17. Обезпечителната стойност на подадената оферта се определя като произведение на прогнозната годишна пазарна цена за базов товар, определена от КЕВР и офертираното количество на електрическата енергия в офертата за покупка/продажба.

Чл. 18. Прогнозната годишна пазарна цена за базов товар е действащата прогнозна годишна пазарна цена за базов товар, определена с решение на КЕВР и публично достъпна на интернет страницата им.